

KVINDEN OG SAMFUNDET

Udgivet af

Dansk Kvindesamfund

Nr. 4.

20. Februar 1905.

21. Aarg.

Om Kvinders Valgret.

Når vi ser os omkring i verden, er Danmark snart det eneste civiliserede land, hvor kvinderne helt er udelukkede fra stemmeret, når undtages til de nylig oprettede menighedsråd.

Det var under den store revolution i Frankrig i slutningen af det attende århundrede, at kravene om samme ret for kvinder som for mænd begyndte at gøre sig gældende.

Samtidig med forkyndelsen af menneskerettighederne, hvorved man kun tænkte på disse for mændene, udgav Olympe de Gouges: „Erklæringen om kvindernes rettigheder“. Et bønsskrift fra kvinder forlangte af nationalforsamlingen, at alle de privilegier, som mændene havde fremfor kvinderne, skulde ophæves. Men det vilde mændene ikke gå ind på.

I Tyskland udgav Hippel 1792 bogen om „Forbedring af kvindernes borgerlige stilling“. Og samme år udkom i England: „Vindication of the rights of women“ (håndhævelse af kvinders rettigheder) af Mary Wollstonecraft. I samme ånd virkede Saint Simonisterne i Frankrig før julirevolutionens udbrud 1830. Under revolutionen 1849 udtalte Viktor Considerant sig til gunst for kvinders politiske valgret.

Også i England arbejdedes der for kvinders vel, af Bentham, Herbert Spencer, og navnlig Stuart Mill, som sammen med sin hustru 1869 udgav: „On the Subjection of Women“, (kvindernes underkuelse) der vakte megen opsigt, og blev oversat på mange forskellige sprog. Herhjemme blev den af Georg Brandes oversat på dansk.

Men uagtet alle de dygtige indlæg til fordel for kvindens valgret, er det ikke lykkedes noget sted i Europa, at få denne gennemført, undtagen måske på den lille Ø *Man* ved Englands kyst.

For *Englands* vedkommende lykkedes det imidlertid efter gentagne inbragte andragender til parlamentet, at få underhuset 1897

til at vedtage kvinders stemmeret til parlamentsvalg, men overhuset forkastede det.

Men fik den engelske kvinde ikke politisk valgret, så fik hun dog allerede 1869, ved John Brights indflydelse, stemmeret til de almindelige byrådsvalg, og 1888 adgang til at vælge til grevskabsrådene.*) I Skotland tillige ret til at vælges. Det er dog kun de ugifte kvinder som ejer hus og har selvstændigt erhverv der har valgret, hvorimod den gifte kvinde er helt udelukket derfra. 1894 udvidedes valgretten således, at skattepligtig ugift kvinde også fik valgret til menighedsrådene og fattigforsørgelsen, medens hun alt siden 1870 kan vælges ind i skolerådene, til sognerådene, samt til de såkaldte *Parish meetings*, (møder af alle borgere i sognet). Til disse har såvel gifte som ugifte kvinder stemmeret og valgbarhed, og de får derigennem indflydelse på sundhedspleje og fattigvæsen.

Selv i *Tyskland*, hvor kvinderne i så mange år havde ondt ved at komme frem, har de mange steder valgret, når de er ejendomsbesiddere eller store skatteydere, dog naturligvis ikke ved politiske valg.

Siden 1882 har kvinder, som ejer hus, kommunal valgret i *Skotland* og i *Irland* siden 1887.

Medens i *Australien* mænd og kvinder har samme valgret, er kvinderne i *Amerika* udelukkede derfra, undtagen i enkelte mindre stater såsom Wyoming, hvor kvinderne allerede 1869 fik fuld politisk og kommunal valgret sammen med mændene. Senere har Washington, Colorado, Utah og enkelte andre fulgt eksemplet. Til skolerådene er dog kvinderne både valgbare og stemmeberettigede de fleste steder i Amerika. I *Canada* har kvinderne kommunal valgret i mange provinser.

I *Rusland* vælger kvinder, som er grundejere, ved mandlige stedfortrædere. I *Sverige*

*) Omtrent svarende til vore amtsråd. Under dem sorterer bl. a. lokale skatter, hovedveje og broer, skoler, *forsemt* børn, sindssygeanstalter for ubemidlede, køb af jord til små jordbrug.